

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Ing. M. F.**, zastoupený Mgr. Petrou Kaše-Lukschovou, advokátkou se sídlem Rumunská 12, 120 00 Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 7. 2011, č. j. 2231/DS/2010, sp. zn. JID 121092/2011/KUUK/Bla, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 11. 2012, č. j. 42 A 7/2011 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Magistrátu města Děčín ze dne 29. 3. 2010, č. j. OSC/36128/2010/Koh, byl žalobce uznán vinným, ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. l) a podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „přestupkový zákon“). Vytýkaného jednání se žalobce dopustil tím, že dne 26. 11. 2009 ve 21:25 hodin v Děčíně na ulici Teplické řídil osobní vozidlo Škoda Octavia, RZ X, nedovolenou rychlostí. Orgány Policie ČR byla žalobci naměřena rychlost jízdy 108 km/h a po zvážení možné odchylky měřicího zařízení překročil žalobce nejvyšší povolenou rychlost stanovenou pro jízdu v obci o 54 km/h. Dále se žalobce v Děčíně Vilsnici neřídil dopravní značkou B1 „Zákaz vjezdu všech vozidel“ s dodatkovou tabulkou „Mimo dopravní obsluhy“. Za popsané jednání byla žalobci uložena pokuta ve výši 5.000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu šesti měsíců a povinnost uhradit náklady řízení

ve výši 1.000 Kč. Odvolání žalobce proti citovanému rozhodnutí Magistrátu města Děčín žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutí zamítl.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem; ten rozsudkem ze dne 28. 11. 2012, č. j. 42 A 7/2011 - 27, žalobu zamítl. Neshledal důvodnými námitku uplynutí prekluzivní lhůty pro projednání přestupku ani námitku, že žalobce po celou dobu nezaregistroval, že se nachází v obci.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností namítaje, že je dán důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[4] Stěžovatel uvedl, že vjel do obce po komunikaci, která neobsahovala dopravní značku upozorňující na začátek obce. Taková komunikační závada nemůže vést k uplatnění sankcí vůči stěžovateli, ale měla by být přičítána k tíži Magistrátu města Děčín. Stěžovatel zmínil, že rychlejší jízdou v obci než 50 km/h řidič nemusí vždy porušit obecnou rychlost 50 km/h, neboť citované omezení spadá do místní úpravy obce podle § 61 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Z § 2 písm. cc) zákona dále vyplývá, že označení místa odkud se uplatní omezení rychlosti pro jízdu v obci je místní úpravou. Řidič nemůže během jízdy předvídat a domýšlet si, jakou místní úpravu příslušný správní orgán obce zvolil, či jakého účelu a důsledku chce osazením nebo neosazením dopravní značky dosáhnout. Dopravní značka č. IS 12a „Obec“ označuje začátek obce, informuje o jejím názvu a vymezuje hranici, od které platí pravidla chování v obci.

[5] Nelze souhlasit se závěrem krajského soudu, že stěžovatel si při jízdě zastavbou, míjejíce zastávky městské hromadné dopravy, značení místních cílů nebo světelný přechod pro chodce, měl uvědomit, že projíždí obcí, a tudíž snížit svou rychlost. Dopravní značení, zastávky městské hromadné dopravy a směrové dopravní značení k místním cílům je rovněž možno minout mimo obec, např. při příjezdu do Děčína po silnici první třídy. Názor zaujatý krajským soudem je proto v rozporu s § 2 písm. cc) zákona. Definici obce podle zákona o silničním provozu nelze ztotožňovat s definicí uvedenou v § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Dopravní značky mohou být umístěny hluboko v katastrálním území obce s ohledem na plynulost a bezpečnost silničního provozu. V případě akceptace závěrů krajského soudu by řidiči nikdy nemohli jet rychlostí vyšší než 50 km/h, neboť katastrální území jednotlivých obcí na sebe navazují.

[6] Stěžovatel odmítá závěr krajského soudu, že s ohledem na jeho dlouhodobé zkušenosti s řízením motorových vozidel a na jeho bydliště v blízkosti Děčína bylo možné usuzovat na zaviněné jednání. Každý řidič by se měl řídit pokyny, které jsou mu sdělovány dopravním značením a ne jezdit po paměti. Po řidiči nelze vyžadovat, aby předvídal, že se nachází v obci, pokud při příjezdu do obce neprojel kolem dopravní značky označující začátek obce.

[7] Závěrem stěžovatel k tvrzení soudu, že jej nebylo možné považovat za dopravní obsluhu, uvedl, že podle vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 30/2001 Sb. se na něj při dodávce pytle brambor známému vztahovala výjimka. Pokud by šlo o zásobování, bylo by nutné nahlížet na dodávku brambor jako na tzv. podobné služby ve smyslu zmíněné vyhlášky. Nelze přitom

pokračování

přijmout ani doporučení správního orgánu, že stěžovatel měl využít jinou trasu a vjet do ulice Květinová z ulice Vilsnické. Značka zákaz vjezdu pro všechny druhy vozidel byla totiž stanovena v obou směrech jízdy.

[8] Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo podáno.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejprve Nejvyšší správní soud hodnotil námitku, zda stěžovatele bylo možné považovat za dopravní obsluhu [ad III. A); důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Dále posuzoval námitku naplnění objektivní stránky přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona [ad III. B); důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a námitku absence zavinění stěžovatele ve vztahu k citovanému přestupku [ad III. C); důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]

III. A) Námitka podřaditelnosti jednání stěžovatele pod pojem „dopravní obsluha“

[13] Nejvyšší správní soud předesílá, že otázkou naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. l) přestupkového zákona, jímž byl stěžovatel uznán vinným, že vjel do ulice osazené dopravní značkou zákaz vjezdu s dodatkovou tabulkou „Mimo dopravní obsluhy“ se krajský soud zabýval nad rámec žalobních bodů. Stěžovatel v podané žalobě namítal nezákonnost rozhodnutí žalovaného z důvodu prekluze práva státu na projednání přestupku a z důvodu absence dopravního značení při vjezdu do obce. S ohledem na zásadu dispoziční, která se uplatní v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 7 Afs 68/2007 - 82; všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná na www.nssoud.cz), krajský soud překročil rámec přezkumu vytyčený stěžovatelem a zabýval se v napadeném rozsudku i otázkou, zda jednání stěžovatele bylo podřaditelné pod pojem „dopravní obsluha“. Tato skutečnost představuje vadu řízení, která však v posuzovaném případě nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, neboť vypořádání předmětné námitky krajským soudem nezvrátilo závěr soudu o nedůvodnosti podané žaloby.

[14] Pokud ovšem stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti závěrům krajského soudu o této otázce, jsou jeho námitky nepřipustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel námitku podřaditelnosti jednání pod pojem „dopravní obsluha“ v žalobě neuplatnil, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud se tak otázkou naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích nemohl zabývat.

III. B) *Naplnění objektivní stránky přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona*

[15] Dále Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jednání stěžovatele naplnilo skutkovou podstatu přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona. Stěžovatel v kasační stížnosti především zpochybňoval, že by se vůbec dopustil deliktního jednání, neboť na trase, kterou projížděl, neminul značku upozorňující na začátek obce. K obdobně formulované žalobní námitce krajský soud uvedl, že statutární město Děčín je obcí ve smyslu § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu, která má obecně začátek i konec na pozemních komunikacích vyznačen dopravními značkami, byť na komunikaci, kterou žalobce použil pro svou jízdu, příslušná značka označující začátek obce osazena nebyla.

[16] Podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona se přestupku dopustí ten, *kdo v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o 40 km. h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km. h⁻¹ a více.*

[17] Zvláštním právním předpisem je zde zákon o silničním provozu. Ten v § 18 odst. 4 stanoví, že *řidič smí jet v obci rychlostí nejvýše 50 km. h⁻¹, a jde-li o dálnici nebo silnici pro motorová vozidla, nejvýše 80 km. h⁻¹.* Podle § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu je obec *zastavěné území, jehož začátek a konec je na pozemní komunikaci označen příslušnými dopravními značkami; na účelových komunikacích se značky neosazují.*

[18] Ze správního spisu vyplynuly následující skutečnosti. Stěžovatel byl hlídkou Policie ČR zastaven ve městě Děčín na ulici Teplické, poté co dne 26. 11. 2009 ve 21:25 hodin projel měřeným úsekem rychlostí 108 km/h. V průběhu správního řízení uvedl, že uvedeného dne vyjel z Ústí nad Labem směrem na Děčín. Před vjezdem do Děčína zahrnul u odbočky na Vilsnici na starou Ústeckou silnici, po níž pokračoval ulicemi Květinová, Vilsnická, Želenická, Ruská, Pivovarská až na ulici Teplickou, kde byl kontrolován hlídkou policie. Stěžovatel trval na tom, že po celou dobu jízdy nikde nezaregistroval dopravní značení, které by ho upozorňovalo na začátek obce. Jel pod tlakem, neboť mu volala manželka, že má zdravotní potíže (srov. protokol o ústním jednání před Magistrátem města Děčín ze dne 1. 2. 2010, č. j. OSC/14558/2010/Koh). Správní orgán učinil uvedenou trasu jízdy předmětem místního ohledání dne 1. 2. 2010, přičemž zjistil, že při vjezdu na starou Ústeckou silnici v Děčíně Vilsnici se stěžovatel neřídil dopravní značkou B1 „Zákaz vjezdu všech vozidel“ s dodatkovou tabulkou „Mimo dopravní obsluhy“. K tomu žalobce na ústním jednání dne 23. 3. 2010 konstatoval, že jel ke známému, který bydlí v Květinové ulici a vezl mu padesátikilový pytel brambor. Brambory však známému nedovezl, neboť když se nacházel v Květinové ulici, obdržel telefonát od manželky, na základě něhož ihned pokračoval do místa bydliště. Doplnil, že manželka uvedeného dne lékařskou pomoc nevyhledala; pomohly jí děti (srov. protokol o ústním jednání ze dne 23. 3. 2010, č. j. OSC/34309/2010/Koh). Následně byl žalobce rozhodnutím Magistrátu města Děčín, odboru správních činností a obecní živnostenský úřad, ze dne 29. 3. 2010, č. j. OSC/36128/2010/Koh, shledán vinným ze spáchání přestupků podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 a písm. l) zákona o přestupcích. Odvolání proti citovanému rozhodnutí žalovaný rozhodnutím ze dne 28. 5. 2010, č. j. 2231/DS/2010, zamítl. K žalobě stěžovatele Krajský soud v Ústí nad Labem zmíněné rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 26. 5. 2011, č. j. 42 A 7/2010 - 33. Následně žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutí odvolání stěžovatele opětovně zamítl.

[19] V posuzovaném případě je nesporné, že žalobce při vjezdu do obce Děčín neminul značku označující začátek obce, neboť vjel do Děčína po staré Ústecké ulici, která touto značkou osazena nebyla. Následně projel obcí po trase dlouhé přes 5 km, míjel hustou obecní zástavbu,

pokračování

zastávky městské hromadné dopravy, kruhový objezd atd. Poté byl zastaven hlídkou Policie ČR na ulici Teplické, neboť touto ulicí projel rychlostí překračující 100 km/h. Stěžovatel i přes výše uvedené skutečnosti uvádí, že neprojel kolem dopravní značky vymežující začátek obce, proto nebyl povinen respektovat maximální povolenou rychlost 50 km/h, a zpochybňuje rovněž své zavinění ke spáchání citovaného přestupku (k tomu srov. body [29] a násl. níže).

[20] Podle § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu je obec zastavěné území vymezené dopravními značkami. Jak správně poznamenal krajský soud, není pochyb o tom, že v daném případě město Děčín představuje obec ve smyslu citovaného ustanovení, neboť jeho území je osazeno dopravními značkami upravujícími začátek a konec obce. Na tom nemůže ničeho změnit ani skutečnost, že na pozemní komunikaci, kterou žalobce do obce přijel, značka č. IS 12a „Obec“ označující začátek obce chyběla.

[21] Podle Nejvyššího správního soudu nelze při interpretaci, zda došlo v řešeném případě k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona, tj. zda stěžovatel v okamžiku měření rychlosti projížděl obcí, úzkostlivě lpět na striktním gramatickém výkladu pojmu obec upraveného v § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu, bez zohlednění samotného smyslu právní úpravy týkající se dodržování snížené rychlosti v obcích. Zohledněny musí být rovněž všechny konkrétní skutkové okolnosti projednávaného případu.

[22] Ústavní soud v této souvislosti uvedl, že *„naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se ke aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odizipování a absurdity“* [srov. nálezn sp. zn. Pl. ÚS 33/97 ze dne 17. 12. 1997 (N 163/9 SbNU 399; 30/1998 Sb.), dostupný na <http://nalus.usoud.cz>]. Výklad zastávaný stěžovatelem je právě příkladem těchto důsledků používání toliko jazykového výkladu izolovaného ustanovení právního předpisu bez ohledu na vztahy ustanovení § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu s dalšími právními normami obsaženými v tomto právním předpise nebo v právních předpisech souvisejících.

[23] Ryze gramatický výklad, že řidič je povinen dodržovat maximální povolenou rychlost v obci 50 km/h jen tehdy, projede-li kolem značky informující o začátku obce, by vedl k absurdním důsledkům. Jak správně uvedl žalovaný na straně 4 napadeného rozhodnutí, řidič, který přijede do obce vlakem a v půjčovně si vyzvedne vozidlo, by podle výkladu zastávaného stěžovatelem neprojel kolem dopravní značky „Obec“, a proto by nebyl povinen dodržovat zákonem stanovenou rychlost 50 km/h. Stejně tak by řidič, který vjede do obce po účelové komunikaci, na níž se značky označující začátek a konec obce neosazují, nebyl povinen dodržovat maximální povolenou rychlost v obci, protože při vjezdu na území obce nebyl žádným značením upozorněn, že se již nachází v obci. Lze si jistě představit, k jakým nepřijatelným důsledkům by zmíněná interpretace mohla vést: v obcích by maximální povolenou rychlost 50 km/h měli povinnost dodržovat pouze řidiči, kteří přijeli do obce po komunikacích osazených značkami č. IS 12a „Obec“; ostatní řidiči, kteří zahájili svoji jízdu v obci, přijeli do obce po účelové komunikaci či ti, jež by účelově objeli ceduli označující začátek obce mimo pozemní komunikaci (např. po poli), by se v obci směli pohybovat maximální rychlostí 90 km/h přípustnou pro provoz na silnici vedoucí mimo obec. Naznačené chování řidičů by značně narušilo bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích v obci a hrubým způsobem by ohrožovalo zdraví a majetek obyvatel obce i účastníků silničního provozu.

[24] Je tak zřejmé, že pro interpretaci, zda se žalobce nacházel v obci (aniž projel kolem značky označující její začátek) a zda byl povinen dodržet maximální povolenou rychlost 50 km/h, je nutné kromě výkladu jazykového zohlednit i výklad teleologický a systematický.

[25] Smyslem stanovení maximální povolené rychlosti pro jízdu v obci (§ 18 odst. 4 zákona o silničním provozu) je ochrana života, zdraví a majetku obyvatel obce a účastníků provozu na pozemních komunikacích, jakož i zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy. Obec je v § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu vymezena primárně jako zastavěné území. Právě zastavěnost představuje základní a klíčový znak charakterizující území obce. Přijede-li řidič po pozemní komunikaci do zastavěného území, měl by s ohledem na bezpečnost ostatních účastníků provozu, potenciálních chodců, zvířat nebo ochranu majetku svoji rychlost přizpůsobit jízdě v zastavěném území, bez ohledu na skutečnost, zda projel kolem značky vymežující začátek obce či nikoliv.

[26] Aby se jednalo o obec ve smyslu § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu, musí být území obce na pozemních komunikacích osazeno značkami začátek a konec obce. V řízení nebylo předmětem sporu, že na pozemních komunikacích vedoucích do obce Děčín takové značky osazeny jsou (srov. např. fotografie z místního ohledání dne 26. 2. 2010 založené na stranách 13 – 23 správního spisu). Ulice Teplická, na níž byla stěžovateli měřena rychlost, se tedy nachází v obci tak, jak je definována v § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu, proto byl stěžovatel v souladu s § 18 odst. 4 tohoto zákona povinen respektovat maximální povolenou rychlost 50 km/h. Přijel-li stěžovatel do obce po pozemní komunikaci, která nebyla osazena dopravní značkou č. IS 12a „Obec“, neznamená to, že by nebyl povinen dodržovat maximální povolenou rychlost v obci stanovenou v § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu především s ohledem na shora zmíněný požadavek bezpečnosti a plynulosti dopravního provozu. To platí tím spíše, byla-li na komunikaci, po níž stěžovatel do obce vjížděl, stanovena maximální povolená rychlost 20 km/h (srov. fotografie č. 2 z místního ohledání), neboť takové snížení rychlosti stěžovateli muselo signalizovat, že vjíždí do zastavěného území (do obce) a že má svoji jízdu přizpůsobit okolním podmínkám.

[27] Při systematickém výkladu § 2 písm. cc) zákona o silničním provozu zohlednil Nejvyšší správní soud zejména základní povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích vymezené v § 4 tohoto zákona. Každý je povinen chovat se podle citovaného ustanovení ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat. Účastníci provozu na pozemních komunikacích jsou dále povinni řídit se pravidly provozu, pokyny policistů a jiných oprávněných osob, případně řídit se světelnými a doprovodnými akustickými signály, dopravními značkami, dopravními zařízeními a zařízeními pro provozní informace.

[28] S tím souvisí i ustanovení § 22 přestupkového zákona (ve znění účinném do 31. 7. 2011; nyní v obdobném znění převzaté do § 125c zákona o silničním provozu), jež cílí na dodržování právních předpisů vztahujících se k bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Určuje-li § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, že v obci smí jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/h, pak ten, kdo tak nečiní, nejenže porušuje zákonem chráněný zájem, kterým je organizace dopravy na určitém území vyplývající z místní úpravy (označení obce) a z obecné úpravy, ale individuálně pak i zájem těch, kteří splnili dané podmínky, tedy pro jízdu v obci respektovali § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, jakož i ostatních účastníků provozu na pozemních komunikacích, byť jen potenciálních, kteří oprávněně předpokládají, že všichni účastníci provozu dodržují pravidla pro provoz na pozemních komunikacích (tzv. princip omezené důvěry).

pokračování

[29] Stěžovatel tedy sice při příjezdu do obce neprojel kolem značky č. IS 12a „Obec“, nicméně vjel do obce po pozemní komunikaci připouštějící maximální rychlost 20 km/h, následně projížděl po trase dlouhé přes 5 km skrze hustě zastavěné území obce, jež je na pozemních komunikacích běžně značkami začátek a konec obce osazeno, přičemž v ulici Teplické překročil maximální povolenou rychlost v obci o více než 40 km/h. Nejvyšší správní soud tak v souladu s výše uvedeným nemá pochyb, že stěžovatel svým jednáním naplnil objektivní stránku přestupku vymezeného v § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona. Jízda stěžovatele napříč obcí v rychlosti přesahující 100 km/h znamenala reálné nebezpečí pro zdraví, život a majetek žalobce samého i ostatních účastníků silničního provozu v obci. Námitka nesprávného posouzení této otázky krajským soudem je proto nedůvodná.

III. C) *Zavinění stěžovatele k přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona*

[30] Stěžovatel v kasační stížnosti zpochybňoval rovněž závěry krajského soudu o zavinění ve formě nevědomé nedbalosti. Samotná skutečnost, že je někdo zkušeným řidičem, podle stěžovatele nemůže svědčit o jeho zavinění. Krajský soud při hodnocení této otázky vyšel především z fotodokumentace pořízené správním orgánem při místním ohledání a z výpisu z evidenční karty stěžovatele. Konstatoval, že stěžovatel je zkušeným řidičem, který s ohledem na charakter zástavby, značení podél cesty i bydliště musel vědět, že se nachází v obci; podle krajského soudu tedy jednal minimálně ve formě nevědomé nedbalosti.

[31] Podle § 3 přestupkového zákona *k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Z § 4 odst. 1 tohoto zákona dále vyplývá, že přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí nebo b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*

[32] Pro posouzení, zda byla u stěžovatele naplněna subjektivní stránka přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona, bylo nutné zohlednit především tvrzení stěžovatele uváděné v průběhu správního řízení a dokumenty obsažené ve správním spise.

[33] Stěžovatel na ústním jednání dne 1. 2. 2010 uváděl, že jel z Ústí nad Labem do Děčína. Volala mu manželka, že má zdravotní problémy, proto jel pod tlakem. Na jednání konaném dne 23. 3. 2010 stěžovatel doplnil, že do Děčína jel, protože vezl známému brambory do ulice Květinová. Tam mu zavolala manželka, proto ihned pokračoval do místa bydliště a známému brambory nedovezl. Z fotodokumentace pořízené správním orgánem dne 26. 2. 2010 při místním ohledání dále plyne, že stěžovatel sjel z Ústecké ulice (před značkou upozorňující na začátek obce) a najel na pozemní komunikaci, v níž byla stanovena maximální povolená rychlost 20 km/h, ohraničenou z jedné strany zástavbou a z druhé strany Ústeckou ulicí. Následně projížděl hustou obecní zástavbou s pouličním osvětlením, minul několik zastávek městské hromadné dopravy (fotografie č. 12, 18, 37, 41), přechodů pro chodce (fotografie č. 15, 16, 18) a projel přes kruhový objezd navádějící na centrum obce (fotografie č. 22, 23).

[34] Z fotodokumentace mapující trasu stěžovatele napříč bytovými domy a jinou zástavbou města Děčína podle Nejvyššího správního soudu jasně vyplývá, že stěžovatel měl a mohl vědět, že projíždí obcí, čemuž měl přizpůsobit svoji rychlost. Neobstojí v tomto případě argument stěžovatele, že obcí projížděl v nočních hodinách za zhoršené viditelnosti. Trasa stěžovatele při průjezdu Děčínem je lemována pouličním osvětlením, proto je zřejmé, že i při průjezdu touto cestou v nočních hodinách stěžovatel musel rozeznat, že se nachází v zastavěném území. Při projíždění hustou zástavbou s četnými restauracemi, obchody, křižovatkami, kruhovým

objezdem, továrnou či benzinovou pumpou se stěžovatel nemohl domnívat, že se nachází mimo obec, ani pokud by pouliční osvětlení nefungovalo.

[35] Nejvyšší správní soud dodává, že všechny okolnosti projednávaného případu spíše nasvědčují tomu, že stěžovatel jednal přinejmenším ve formě nedbalosti vědomé. S ohledem na bydliště stěžovatele v obci L. nacházející se 15 km od Děčína a na údaje vyplývající z evidenční karty řidiče (stěžovatel je držitelem řidičského oprávnění skupiny B již od 9. 6. 1978; srov. č. 1. 7 správního spisu) i na tvrzení stěžovatele uváděné v průběhu správního řízení (vezl do ulice Květinová v Děčíně známému pytel brambor) lze předpokládat minimální povědomost stěžovatele o tom, že ulice, na níž jeho kamarád bydlí, se nachází v obci Děčín. Ani případné rozrušení způsobené telefonátem manželky stěžovatele v průběhu jízdy tak podle Nejvyššího správního soudu nemohlo způsobit, že by stěžovatel zcela přestal vnímat krajinu a zástavbu kolem silnice a neuvědomil si, že se nachází v obci.

[36] Ve světle výše uvedeného neobstojí ani tvrzení stěžovatele, že i zkušený řidič se musí řídit dopravním značením a nemůže jezdit tzv. „po paměti“. Není sporu o tom, že povinnost řídit se dopravním značením platí pro řidiče zkušené i začátečníky bez rozdílu. Krajský soud nicméně ve své argumentaci zdůrazňoval, že u řidičů, kteří mají již po delší dobu řidičské oprávnění několika skupin, lze předpokládat větší míru obezřetnosti, zkušeností a pružnější reakce na situace nastalé při provozu na pozemních komunikacích. Pokud tedy stěžovatel vjel na starou Ústeckou silnici, na níž sice nebyla osazena značka upozorňující na začátek obce, nicméně byla zde stanovena maximální rychlost 20 km/h a začínala zde zástavba, musel být si vědom, že vjíždí do obce Děčín. Natož v situaci, kdy z tvrzení stěžovatele vyplývalo, že mířil do Děčína a věděl, že zmíněná stará Ústecká silnice se napojuje na ulici Květinovou, kam vezl pytel brambor.

[37] Argumentace stěžovatele, že zastávky městské hromadné dopravy, přechody pro chodce nebo směrové dopravní značení se mohou nacházet i mimo území obce, resp. mimo značku vymezující začátek obce, je v projednávané věci nepřiléhavá. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že by se zmíněné prvky nemohly nacházet i mimo území obce, resp. v území, v němž je povolena vyšší maximální rychlost než 50 km/h. Z fotodokumentace pořízené správním orgánem je nicméně zřejmé, že v posuzovaném případě zejména širé pozemní komunikace, po níž se stěžovatel pohyboval, kruhový objezd na trase, pouliční obchody, restaurace a bary, které stěžovatel míjel, jakož i další dopravní značky vyskytující se na předmětné pozemní komunikaci, dávaly průměrně bystrému účastníkovi silničního provozu tušit, že se pohybuje po území obce, čemuž je nutné přizpůsobit rychlost.

[38] Nelze se ztotožnit ani s argumentací stěžovatele, že řidič si nemůže domýšlet, jakou místní úpravu (konkrétní rychlost) příslušný orgán obce zvolí a jakého účelu hodlá osazením či neosazením značky označující začátek obce dosáhnout. Pokud stěžovatel vjel do zastavěného území po komunikaci, na níž byla místní úpravou omezena rychlost na 20 km/h, a následně mířil k centru obce, měl zbystrit svoji pozornost a uvědomit si, že snížená rychlost a počínající zástavba označují začátek obce. Podle Nejvyššího správního soudu tak stěžovatel věděl nebo přinejmenším vědět měl a mohl (i s přihlédnutím k ostatním výše zmíněným okolnostem případu), že se nachází v obci.

[39] Nad rámec lze poznamenat, že za určitých specifických okolností, kdy řidič přijede do obce po komunikaci, která v rozporu se zákonem není osazena značkou začátek obce, a kdy s ohledem na nízkou hustotu zástavby, ráz okolní krajiny nebo další okolnosti konkrétního případu nebude možné spravedlivě seznat, že se vozidlo již nachází v obci, bylo by možné závěr o absenci zavinění řidiče dovodit. O takový krajní případ se však v projednávané věci v žádném případě nejednalo.

pokračování

[40] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud velice přesvědčivě popsal, proč v daném případě bylo lze usuzovat na zavinění stěžovatele ve formě minimálně nedbalosti nevědomé. Námitka nesprávného posouzení otázky zavinění krajským soudem je proto nedůvodná. Ve světle všech okolností projednávaného případu nemá Nejvyšší správní pochyb, že stěžovatel minimálně vědět měl a mohl, že projíždí obcí. Svou jízdu měl proto přizpůsobit okolním poměrům, především s ohledem na možný výskyt chodců a jejich bezpečnost, jakož i s přihlédnutím k ochraně majetku a života a zdraví ostatních účastníků provozu na pozemních komunikacích.

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

[42] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2013

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu